

[Christmas Møller.]

Landbrugskrise, som kyndige Folk siger, at vi nu er ved at vikle os ud af.

Der er med Hensyn til Landbruget Grund til at gøre den Bemærkning, at Landbruget i den kommende Tid kan komme ud for betydelige Vanskeligheder; Forrentningen af den i Landbruget anbragte Kapital er stadig særdeles lav, og det er ikke uden Grund, at man i mange Kredse ser med Ængstelse paa hele den Stilling, hvori Landbruget økonomisk er anbragt, baseret som det i Hovedsagen er paa to Markeder: det engelske og det tyske, og oven i Købet saaledes, at det for to vigtige Produktionsgrenes Vedkommende er baseret enten ene paa England eller ene paa Tyskland.

Betragter vi da denne vældige Kriseperiode, og undersøger vi, hvad den har kostet det danske Samfund, vil vi se tilbage paa 125 Millioner tabte Arbejdsdage i Aarene 1919—28, hvilket vil sige, at samtlige fagorganiserede Arbejdere har været arbejdsløse i 1½ Aar. Vi ser vældige Millionudgifter til Arbejdsløshedskasser og Hjælpekasser, Beløb, som alene for det offentliges Vedkommende løber op til over 200 Mill. Kr. Vi ser — navnlig i den første Del af Perioden — offentlige Arbejder iværksat til adskillige Hundrede Millioner Kroner, saaledes at man, hvis man fik det hele opgjort — og jeg tror, at man kunde have overmaade stor Interesse af en saadan Opgørelse —, vel nok kan regne med en offentlig Hjælp i denne Periode paa op imod ¾ Milliard Kroner ellermaaske mere, bortset fra Krigs- og Dyrtidsudgifter og almindelige sociale Udgifter. Og et ramnende Udtryk for de vældige Tab, der i denne Periode har ramt Erhvervslivet, er det, at i dette Tidsrum er 3 af de 4 Hovedbanker brudt sammen, og Tallet paa *sammenbrudte mindre* Banker kan skrives med et stort tocifret Tal.

Ser man tilbage paa dette Tiaar, kan man ikke blive imponeret af den økonomiske Politik, der er ført her i Landet. Man kan ikke sige, at det offentlige intet har gjort, tværtimod viser de lige nævnte Tal, at Offentligheden har sat ind, Stat og Kommune har sat ind med Millionbeløb. Men aldrig har man i denne Periode villet lytte til vore Raad. Naar vi krævede ekstraordinære Foranstaltninger, har den brede Front her i Tinget, vendt sig imod os. Man var villig til at øse Penge ud, men aldrig villig til de begrænsede økonomiske Foranstaltninger, vi foreslog.

Vi behøver blot at minde om den voldsomme Modstand, man fra anden Side rejste imod vort Guldtooldforslag i 1924 for

i 1926 uden at foretage noget som helst at lade Guldtoolden træde i Kraft som Følge af de ændrede Valutaforhold.

Vi tror, at Landet var kommet lettere igennem Krisen, om man havde lyttet til vore Raad: Vi sagde det Gang paa Gang: Vi troede ikke, alt kunde være afhjulpet, om man her i Landet havde ført en lignende Politik, som man gjorde i den øvrige Verden, men mildne og lette Krisen kunde man.

Men selv om man i Dag da utvivlsomt kan tegne et noget lysere Billede, maa man ikke deraf slutte, at alt er i Orden; der kan paa ny opstaa Vanskeligheder, som maa imødegaaes, ogsaa efter deres Opfattelse, som mener, Staten bør blande sig mindst muligt i Erhvervenes Forhold, og vor Betragtning vil i Dag som forhen være den, at det er Statens Opgave at træde hjælpende til, hvor der er Nød paa Færde, hvor Erhvervene eller Virksomheder har vanskeligt ved at klare sig, for at Samfundsmagten atter kan trække sig tilbage, naar Vanskelighederne er overvundet. Vi siger, som sagt, ikke, at alt kan hjælpes hermed, men vi hævder, at nogen Hjælp kan Staten yde, og vi peger nu som før paa, hvad jeg senere skal komme tilbage til, hvilken mægtig Betydning Statens og det offentliges økonomiske Politik og Skattepolitik har overfor Erhvervslivet.

Ser vi da paa Stillingen i Dag, ser vi Arbejdsløshedstallet paa ca. 27 000, ikke saa lidt mindre end det Tal, vi tidligere har maattet regne med. Vi mener, at Grundene til, at vi har dette betydelige Antal arbejdsløse, maa undersøges; det bør gøres op, hvor mange Kvinder der er iblandt de arbejdsløse. Der maa ogsaa foretages en Undersøgelse af, om der udenfor det officielle Arbejdsløshedstal er et stort Antal arbejdsløse, ligesom det jo er klart, at Havnearbejdersagen maa give Anledning til den alvorligste Overvejelse af Spørgsmaalet, om der skal finde en stærkere Kontrol Sted, og det er efter vor Opfattelse klart, at ingen er mere interesseret heri end Arbejderne selv. Ikke blot derigennem, at det dog for største Delen er Arbejdernes egne Penge, som anvendes til Arbejdsløshedsunderstøttelsen, men ogsaa fordi det er ganske klart, at Arbejderne ikke kan være tjent med, at en Sag som Havnearbejdersagen angiver den almindelige Vurdering af Arbejdernes Forhold.

Der er jo under denne Sag faldet Udtalelser om, at saadan gjorde de alle, at det var almindelig Fremgangsmaade o. s. v., o. s. v. Jeg synes, som sagt, at Offentlighe-